

РЕШЕНИЯ

РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

от 29 март 2010 година

за освобождаване на търсенето и добива на нефт и природен газ в Англия, Шотландия и Уелс от прилагането на Директива 2004/17/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно координирането на процедурите за възлагане на поръчки от възложители, извършващи дейност в секторите на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги

(нотифицирано под номер C(2010) 1920)

(само текстът на английски език е автентичен)

(текст от значение за ЕИП)

(2010/192/ЕС)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Директива 2004/17/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 31 март 2004 г. относно координирането на процедурите за възлагане на поръчки от възложители, извършващи дейност в секторите на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги ⁽¹⁾, и по-специално член 30, параграф 5 и параграф 6 от нея,

като взе предвид искането, подадено от дружеството Shell U.K. Limited (наричано по-долу тук Shell) по електронна поща на 15 октомври 2009 г.,

след допитване до Консултативния комитет по обществените поръчки,

като има предвид, че:

I. ФАКТИ

- (1) Съгласно член 27 от Директива 2004/17/ЕО, на възлагащите органи и фирми (contracting entities) в секторите на търсенето и добива на нефт или природен газ в Обединеното кралство бе разрешено да прилагат алтернативен режим вместо нормално действащите правила. Алтернативният режим включва определени задължения за съблюдаване на принципите за недискриминация и конкуренция при възлагането на доставки, строителство и услуги, по-специално във връзка с информацията, която възлагащият орган или фирма предоставя на икономическите оператори относно своите намерения за възлагане на такива дейности.

- (2) Посоченият в член 30 механизъм, свързан с дерогация от разпоредбите на Директива 2004/17/ЕО — при някои обстоятелства и за някои оператори, се отнася също и за цитираното по-горе намаление на задължения съгласно член 27 от същата директива.

- (3) На 15 октомври 2009 г. Shell подаде по електронната поща искане съгласно член 30, параграф 5 от Директива 2004/17/ЕО. В съответствие с член 30, параграф 5, алинея първа, Комисията уведоми британските власти за това искане, с писмо от 21 октомври 2009 г., на което британските власти отговориха по електронна поща на 16 ноември 2009 г. Също така, с електронно писмо от 17 ноември 2009 г. Комисията поиска от Shell допълнителна информация, която бе изпратена от Shell по електронна поща на 25 ноември 2009 г.

- (4) Подаденото от Shell искане се отнася за търсене и добив на нефт и природен газ в Англия, Шотландия и Уелс. В съответствие с предходни решения на Комисията във връзка със сливанията ⁽²⁾, в искането бяха описани три различни дейности, извършвани от Shell, а именно:

а) търсене на нефт и природен газ;

б) добив на нефт; и

в) добив на природен газ.

В съответствие с гореспоменатите решения на Комисията, понятието „добив“ ще обхваща, за целите на настоящото Решение, и „разработването“, т.е. създаване на подходяща инфраструктура за бъдещ добив (нефтени платформи, тръбопроводи, терминали и др.).

⁽¹⁾ ОВ L 134, 30.4.2004 г., стр. 1.

⁽²⁾ По-специално, Решение 2004/284/ЕО на Комисията от 29 септември 1999 г. за обявяване на концентрация за съвместима с общия пазар и Споразумението за ЕИП (дело IV/M.1383 — Exxon/Mobil) (ОВ L 103, 7.4.2004 г., стр. 1) и последващите решения, включително Решение на Комисията от 3 май 2007 г. за обявяване на концентрация за съвместима с общия пазар (дело IV/M.4545/Statoil/Hydro), в съответствие с Регламент (ЕО) № 139/2004 на Съвета.

II. ПРАВНА УРЕДБА

- (5) В член 30 от Директива 2004/17/ЕО е посочено, че договорите за изпълнение на някоя от дейностите, за които се отнася Директива 2004/17/ЕО, не попадат под действието на цитираната Директива, ако в съответната държава-членка, където се извършва дейността, тази дейност е пряко изложена на конкуренция в пазари, достъпът до които не е ограничен. Прякото излагане на конкуренция се оценява въз основа на обективни критерии, като се отчитат характерните особености на съответния сектор. Достъпът се счита за неограничен, ако въпросната държава-членка е изпълнила и прилага съответните разпоредби на правото на ЕС относно отварянето на даден сектор или на част от него.
- (6) Тъй като Обединеното кралство е въвело и прилага Директива 94/22/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 1994 г. относно условията за предоставяне и ползване на разрешения за търсене, проучване и добив на въглеводороди⁽¹⁾, в съответствие с член 30, параграф 3, алинея първа от Директива 2004/17/ЕО следва да се счита, че достъпът до пазара не е ограничен. Прякото излагане на конкуренция в определен пазар следва да се оценява въз основа на различни критерии, нито един от които сам по себе си няма решаващо значение.
- (7) При оценяването дали съответните оператори са подложени на пряка конкуренция в пазарите, за които се отнася настоящото Решение, следва да бъдат взети под внимание пазарният дял на основните пазарни участници и степента на концентрация, съществуваща в тези пазари. Тъй като условията за различните видове дейности, попадащи в обхвата на настоящото Решение, се различават, следва да се направят отделни оценки за всяка дейност/пазар.
- (8) Настоящото Решение не засяга прилагането на правилата за защита на конкуренцията.

III. ОЦЕНКА

- (9) В цитираното по-горе (в съображение 4) предходно Решение на Комисията се счита, че всяка една от трите дейности, предмет на разглежданото искане (търсене на нефт и природен газ, добив на нефт и добив на природен газ), представлява отделен продуктов пазар. Поради това те следва да бъдат разгледани поотделно.

Търсене на нефт и природен газ

- (10) Според установената практика на Комисията⁽²⁾ търсенето на нефт и природен газ представлява един продуктов пазар, тъй като не е възможно от самото начало да бъде определено дали търсенето ще доведе до откриването на

нефт или на природен газ. Освен това в рамките на тази дългосрочна практика на Комисията бе установено, че географският обхват на този пазар включва целия свят.

- (11) Пазарните дялове на операторите, развиващи дейности в областта на търсенето на нефт и природен газ, могат да бъдат измерени посредством три показателя: капитални разходи, доказани запаси и прогнозен добив. Използването на капиталните разходи като показател за пазарните дялове е неподходящо, като една от причините за това са големите различия между специфичните инвестиции, които са необходими в различните географски райони. Така например, необходимите специфични инвестиции при търсене на нефт и газ в Северно море са значително по-големи в сравнение със съответните инвестиции в Близкия изток.
- (12) Обикновено за оценка на пазарните дялове в този сектор се използват останалите два параметъра, а именно дяловете от доказаните запаси и от очаквания добив⁽³⁾.
- (13) Към 31 декември 2008 г. доказаните световни запаси на нефт и природен газ, взети заедно, възлизат според наличната информация на общо 385 милиарда нормални кубични метра (standard cubic meters) нефтен еквивалент („нм³ н.е.“)⁽⁴⁾. Делът на Shell в тези запаси възлиза на 1,759 милиарда нм³ н.е., което отговаря на пазарен дял от 0,46 %. Към 1 януари 2009 г. общите доказани запаси на нефт и газ във Великобритания възлизат на малко над 0,88 милиарда нм³ н.е.⁽⁵⁾, или малко повече от 0,22 %. Делът на Shell в тях е дори още по-малък. Според наличната информация, съществува пряка корелационна връзка между доказаните запаси на нефт и природен газ и прогнозния бъдещ добив. В този смисъл нищо в наличната информация не показва, че пазарният дял на Shell би бил съществено различен, ако бъде изразен на база прогнозен добив вместо на база на доказаните запаси. В съображения 14 и 17 по-долу са представени пазарните дялове на Shell и на основните му конкуренти в добива съответно на нефт и на природен газ. Като се имат предвид зависимостите между доказаните запаси и реалния добив, тези стойности могат да бъдат разглеждани и като показатели за степента на конкурентност на разглеждания тук пазар. Пазарът на търсене на находища на нефт и природен газ не е силно концентриран. Освен с присъствието на държавни фирми, този пазар се характеризира и с участието на две други вертикално интегрирани частни дружества от групата на свръхголемите нефтодобивни фирми (BP и ExxonMobil), както и няколко от така наречените „големи“ нефтодобивни фирми. Така посочените данни показват наличието на пряка изложеност на конкуренция.

⁽³⁾ По-специално, вж. горепосоченото Решение относно Exxon/Mobil (съображения 25 и 27).

⁽⁴⁾ Вж. точка 5.2.1 от заявката и цитираните в нея източници, по-специално приложения към заявката Статистически обзор на Бритиш Петролиум относно световната енергетика, юни 2009 г. („BP Statistical Review of World Energy, June 2009“).

⁽⁵⁾ Включително 0,34 трилиона нм³ природен газ, съответстващи на 0,34 милиарда нм³ н.е., и 3,4 милиарда барела нефт, съответстващи на 0,540 милиарда нм³ н.е., което прави общо 0,88 милиарда нм³ н.е.

⁽¹⁾ ОВ L 164, 30.6.1994 г., стр. 3.

⁽²⁾ По-специално, цитираното по-горе Решение за Exxon/Mobil, както и приетото в по-близко време Решение на Комисията от 19 ноември 2007 г., в което определена концентрация се обявява за съвместима с общия пазар (дело COMP/M.4934 — Kazmunaigaz/Rompetrol), прието в съответствие с Регламент (ЕО) № 139/2004 на Съвета.

Добив на нефт

- (14) Съгласно установената практика на Комисията ⁽¹⁾ разработването на находища и добивът на (суров) нефт се разглеждат като отделен продуктов пазар, чийто географски обхват включва целия свят. Според наличната информация ⁽²⁾ общият световен добив на нефт през 2008 г. е възлизал на 81 820 милиона барела дневно. В същата година добивът на Shell е бил 1 771 милиона барела дневно, което съответства на пазарен дял от 2,16 %. За целите за настоящия анализ, от съществено значение са степента на концентрация и размерът на съответния пазар като цяло. В това отношение Комисията отбелязва, че пазарът за добив на суров нефт се характеризира с присъствието на големи държавни фирми, както и на две други международни вертикално интегрирани частни дружества (от групата на така наречените свръхголеми нефтодобивни фирми — BP и ExxonMobil, чиито дялове в световния добив през 2008 г. са били съответно 3,08 % и 2,32 %), както и няколко от така наречените „големи“ нефтодобивни фирми ⁽³⁾. Тези фактори показват, че на пазара присъстват няколко участници, между които може да се предполага, че съществува реална конкуренция.

Добив на природен газ

- (15) В предходно решение на Комисията ⁽⁴⁾, отнасящо се за разпределението и доставките на газ за крайни потребители, има разграничение между нискокалоричен (LCV) газ и висококалоричен (HCV) газ. Също така Комисията е разглеждала и въпроса дали доставките на втечен природен газ (LNG) следва да бъдат разграничени от доставките на природен газ по газопроводи ⁽⁵⁾. В по-късно прието Решение на Комисията ⁽⁶⁾ обаче, отнасящо се, наред с други въпроси, за разработването на находища и добива на природен газ, бе оставен открит въпросът (за целите на това цитирано Решение) дали съществуват самостоятелни пазари за нискокалоричен (LCV) природен газ, висококалоричен (HCV) природен газ и втечен природен газ (LNG), „тъй като окончателният резултат от оценката не се влияе от това, кое точно определение е възприето“. В настоящото Решение този въпрос отново може да бъде оставен открит, по следните причини:

— Shell не произвежда втечен природен газ (LNG);

— Дружеството Shell U.K. Limited има дейност във Великобритания (Шотландия, Англия и Уелс), където на „spot“ пазара за природен газ, т.нар. „National Balancing Point“, не се прави разграничение между

нискокалоричен (LCV) и висококалоричен (HCV) газ. Отговорността за контрола върху качеството на постъпващия в мрежата природен газ е поета от дружеството National Grid plc (оператора на британската национална газова мрежа).

- (16) По отношение на географския обхват на пазара, в предишни решения на Комисията ⁽⁷⁾ се приема, че той включва Европейското икономическо пространство (ЕИП), както евентуално и Русия и Алжир.
- (17) Съгласно наличната информация ⁽⁸⁾, в 2008 г. общият добив на природен газ в ЕС е бил 190,3 милиарда nm^3 , а съответно в ЕИП — 289,5 милиарда nm^3 . Добитото от Shell количество през 2008 г. е било 37,60 милиарда nm^3 , което съответства на пазарен дял от 12,99 %. Съответно добитите количества в Русия и Алжир през 2008 г. са били 601,7 и 86,5 милиарда nm^3 . Следователно, общото количество на добива в ЕИП плюс Русия и Алжир е било 976,7 милиарда nm^3 , като дялът на Shell от това количество е бил 3,85 %. Степента на концентрация на пазара на природен газ също е малка, като се има предвид присъствието на свръхголеми фирми (ExxonMobil и BP с пазарни дялове от съответно [10-20] % и [5-10] %), както и големи фирми (Statoil и Total с пазарни дялове от порядъка съответно на [10-20] % и [5-10] %), както и пазарният натиск от страна на други две фирми, които са държавни — руската „Газпром“ и алжирската Sonatrach (с пазарни дялове съответно [30-40] % и [10-20] % ⁽⁹⁾). Така посочените данни показват наличието на пряка изложеност на конкуренция.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

- (18) Предвид факторите, разгледани в съображения 5—17, условието за пряко излагане на конкуренция, посочено в член 30, параграф 1 от Директива 2004/17/ЕО, се счита за изпълнено в Англия, Шотландия и Уелс по отношение на следните услуги:
- а) търсене на нефт и природен газ;
- б) добив на нефт; и
- в) добив на природен газ.
- (19) Тъй като се счита, че е изпълнено условието за неограничен достъп до пазара, следва да не се прилага Директива 2004/17/ЕО — нито при предоставяне на договори от страна на възлагащите органи или фирми, предначинани да дават възможност за изпълняване на посочените в букви от а) до в) от съображение 18 услуги в Англия, Шотландия и Уелс, нито при организирането на конкурси за проектиране на такива дейности в тези географски райони.
- (20) Настоящото решение се основава на правната и фактическата обстановка към периода от октомври до декември 2009 г., както е посочено в предоставената информация от Shell и от властите на Обединеното кралство. То може да бъде преразгледано, ако вследствие на съществени промени в правната или фактическата обстановка престанат да бъдат изпълнени условията за прилагането на член 30, параграф 1 от Директива 2004/17/ЕО,

⁽¹⁾ По-специално, вж. цитираното по-горе Решение за Exxon/Mobil, както и приетото в по-близко време Решение Kazmunaigaz/Rompetrol).

⁽²⁾ Вж. стр. 8 от приложения към искането Статистически преглед на Бритиш Петролиум на световната енергетика, юни 2009 г. („BP Statistical Review of World Energy, June 2009“), наричан по-долу „Статистическите данни на Бритиш Петролиум“.

⁽³⁾ Чиито пазарни дялове са по-малки от дяловете на „свръхголемите“ нефтодобивни фирми.

⁽⁴⁾ Решение на Комисията 2007/194/ЕО от 14 ноември 2006 г., обявяващо операция по концентрация, съвместима с общия пазар и с функционирането на споразумението за ЕИП (дело COMP/M.4180 — Gaz de France/Suez) (ОВ L 88, 29.3.2007 г., стр. 47).

⁽⁵⁾ По-специално, вж. горепосоченото решение във връзка с Gaz de France/Suez.

⁽⁶⁾ По посоченото по-горе решение Statoil/Hydro, точка 12.

⁽⁷⁾ Например, вж. решенията, посочени в по-горе, съображение 4.

⁽⁸⁾ По-специално, вж. Статистическите данни на Бритиш Петролиум, стр. 24.

⁽⁹⁾ Вж. цитираното по-горе Решение за Statoil/Hydro.

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Директива 2004/17/ЕО няма да се прилага по отношение на договори, предоставяни от възлагащи органи или фирми (contracting entities), предназначени да дават възможност за изпълнение на следните видове услуги в Англия, Шотландия и Уелс:

- а) търсене на нефт и природен газ;
- б) добив на нефт; и
- в) добив на природен газ.

Член 2

Адресат на настоящото решение е Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия.

Съставено в Брюксел на 29 март 2010 година.

За Комисията

Michel BARNIER

Член на Комисията
